

Ecologische beoordeling nieuw bestemmingsplan bedrijventerrein Westfrisia te Hoorn

Opdrachtgever	Gemeente Hoorn
Referentie	Heijden, E. van der 2013. Ecologische beoordeling nieuw bestemmingsplan bedrijventerrein Westfrisia te Hoorn. A&W-notitie 2050. Altenburg & Wymenga bv, Feanwâlden.
Projectcode	2050wfa.13
Status	Definitief
Datum	4 februari 2013
Projectleider	P. Biezenaar
Autorisatie	R. Strijkstra

Inhoud

1. Inleiding
2. Beschermdenatuurwaarden
3. Effectbepaling en beoordeling
4. Conclusies
5. Bronnen

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

Suderwei 2
Postbus 32, 9269 ZR Feanwâlden
tel. 0511 – 474764, fax 0511 – 472740
email info@altwym.nl
website: www.altwym.nl

1. Inleiding

Deze notitie bevat de ecologische toetsing die van belang is voor het opstellen van een nieuw bestemmingsplan van bedrijventerrein Westfrisia te Hoorn. Het nieuwe bestemmingsplan is conserverend van aard, wat wil zeggen dat het nieuwe bestemmingsplan ten aanzien van ontwikkelingen dezelfde voorwaarden hanteert als die in het oude bestemmingsplan.

Het terrein waarvoor het nieuwe bestemmingsplan wordt opgesteld (het plangebied) ligt aan de noordelijke rand van de bebouwde kom van Hoorn (figuur 1). Het bedrijventerrein is ontwikkeld in de periode van 1990 tot 2007 en daarmee relatief jong. De uitstraling van de bedrijven is van een zeer goed niveau (figuur 2). Het is een modern gemengd bedrijventerrein met overwegend lichte bedrijvigheid. De bedrijvigheid op het terrein is voor 80% kleinschalig met een milieucategorie 1 en 2. Er zijn tevens twee grote bedrijven en relatief grote detailhandels, zoals in de vorm van autobedrijven, keukencentra en tegelhandels. Daarnaast zijn hier verscheidene groothandels (business to business) en bevat het plangebied een groot aantal bedrijfsverzamelgebouwen (www.hoorn.nl).

Deze notitie bevat een beknopte beschrijving van de ecologische waarden binnen de grenzen van het plangebied en de omgeving hiervan, waarbij gebruik is gemaakt van recente bronnen over de aanwezigheid van beschermde gebieden en soorten in en nabij Hoorn (verspreidingsatlassen, overzichtswerken, onderzoeksrapporten en websites). Bovendien is door Altenburg & Wymenga op 30 januari 2013 een oriënterend veldbezoek uitgevoerd, waarbij een inschatting is gemaakt van de (mogelijkheden voor) de aanwezigheid van beschermde soorten. Het nieuwe bestemmingsplan is volgens de vigerende natuurwetgeving getoetst, uitgaande van de (mogelijk) aanwezige natuurwaarden in en nabij het plangebied.

2. Beschermde natuurwaarden

In dit hoofdstuk is een overzicht gegeven van de wettelijk beschermde natuurwaarden die aanwezig kunnen zijn in en nabij het plangebied. Deze natuurwaarden zijn beschermde gebieden (Natura 2000-gebied, Ecologische Hoofdstructuur, overige beschermde gebieden) en beschermde soorten.

2.1 Natuurbeschermingswet

Het plangebied ligt niet binnen een gebied dat beschermd is volgens de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is 'Markermeer & IJmeer' dat op een afstand van 3 km ten zuiden van het plangebied ligt. Dit Natura 2000-gebied is aangewezen volgens de Vogel- en Habitatrichtlijn voor bepaalde natuurwaarden, waarvoor in het ontwerpbesluit instandhoudingsdoelen zijn opgesteld. Deze aangewezen natuurwaarden zijn het habitatype Kranswierwateren en de soorten Rivierdonderpad, Meervleermuis en 23 vogelsoorten.

2.2 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied maakt geen deel uit van de (Provinciale) Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). De meest dichtbij gelegen EHS-gebied ligt westelijk van de kruising Westfrisiaweg/A7, op ongeveer 2 km ten westen van het plangebied.

Figuur 1
 De ligging van het plangebied in de omgeving.

2.3 Overige vormen van gebiedsbescherming

Behalve de hierboven beschreven wet- en regelgeving kunnen gebieden ook ten aanzien van natuurwaarden worden beschermd via andere vormen van regelgeving, bijvoorbeeld het structuurplan. Het plangebied en de directe omgeving ervan zijn niet beschermd door deze overige vormen van gebiedsbescherming.

Op ongeveer 2 km ten zuidoosten en westen van het plangebied liggen open landbouwgebieden die in de Structuurvisie 2040 zijn aangewezen als weidevogelleefgebieden. Het open landbouwgebied dat in het noorden aan het plangebied grenst, heeft geen natuurfunctie.

2.4 Soorten van de Flora- en faunawet

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van Hoorn. Het bestaat uit bebouwing, infrastructuur en een aantal watergangen. Langs de randen van het plangebied liggen enkele groene elementen in de vorm van bosschages, gazons en boomsingels. Binnen het plangebied staat laanbeplanting langs enkele (delen van) wegen, zoals de bomenrijen langs de Oostergouw.

Hieronder is per soortgroep besproken welke wettelijk beschermde soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen en welke daarvan mogelijk gebruikmaken van het plangebied.

Planten

In het plangebied is nauwelijks begroeiing aanwezig. De gazons en de bermen van de watergangen worden intensief beheerd en zijn relatief voedselrijk. Ook zijn er geen braakliggende terreinen in het gebied aanwezig waar mogelijk bijzondere planten kunnen groeien. Om deze redenen is het plangebied ongeschikt als groeiplaats voor wettelijk beschermde plantensoorten.

Ongewervelde diersoorten

Door het ontbreken van min of meer natuurlijk oppervlaktewater en bloemrijke ruigten is het plangebied niet geschikt als voortplantingsbiotoop voor wettelijk beschermde libellen, vlinders of andere ongewervelde diersoorten. Dergelijke soorten worden daarom niet binnen het plangebied verwacht.

Vissen

In en nabij het plangebied ligt open water. Hier kunnen verschillende algemene vissoorten voorkomen, zoals Baars, Blankvoorn, Stekelbaars, etc. In de omgeving van het plangebied zijn ook wettelijk beschermde vissoorten aangetoond (van Delft 2011). Het gaat hier om Kleine modderkruiper (middelzwaar beschermd) en Bittervoorn (zwaar beschermd).

Binnen het plangebied blijken de wateren intensief te worden beheerd. Door het ontbreken van een goed ontwikkelde oeverbeplanting en door de geringe mogelijkheden voor onderwaterplanten (het water is ondiep, troebel en waarschijnlijk nutriëntenrijk), lijken deze wateren niet geschikt te zijn voor de twee genoemde beschermde vissoorten. Toch kan niet geheel worden uitgesloten dat deze en meer algemene vissoorten binnen het plangebied voorkomen.

Amfibieën

Uit verspreidingsgegevens van amfibieën blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied waarnemingen bekend zijn van enkele licht beschermde soorten, zoals Gewone pad, Bruine

kikker en Kleine watersalamander (Creemers & Van delft 2009, Van Delft *et al.* 2011, Herder 2010). De kans bestaat dat enkele van deze soorten gebruikmaken van het plangebied.

Er komen geen middelzwaar en zwaar beschermde amfibieënsoorten voor in de omgeving van het plangebied (Creemers & Van delft 2009, Van Delft *et al.* 2011, Herder 2010). Het plangebied voldoet niet aan de habitateisen van deze soorten. Deze soorten worden daarom niet in het plangebied verwacht.

Reptielen

In de omgeving van het plangebied komen geen reptielen voor (van Delft *et al.* 2011, Herder 2010). Ook voldoet het plangebied niet aan de habitateisen van deze soorten. Om deze redenen worden geen reptielen verwacht in het plangebied.

Vogels

In het plangebied zijn opgaande begroeiingen aanwezig, vooral langs de randen van het bedrijventerrein. Daar komen alleen algemene vogels tot broeden die karakteristiek zijn voor de stedelijke omgeving, zoals Merel, Koolmees, Roodborst, Huismus, Spreeuw, etc. Zeldzame en kwetsbare soorten worden hier niet verwacht door de relatief kleine oppervlakten met bomen en struiken en de relatief grote mate van verstoring door allerlei menselijke activiteiten.

De boomrijen met populieren langs de westelijke begrenzing van het plangebied zijn in principe geschikt voor jaarrond beschermde nestplaatsen (zoals van Buizerd en Roek), maar op een enkel verlaten kraaiennest na, zijn daar tijdens het veldbezoek geen nesten van dergelijke soorten aangetroffen. Nabij de penitentiare inrichting en buiten de begrenzing van het plangebied staat een aantal coniferen die geschikt kunnen zijn als nestlocaties van Ransuil. Op alle andere locaties binnen het plangebied ontbreken (geschikte locaties voor) jaarrond beschermde nesten.

Vleermuizen

Er zijn volgens de verspreidingsgegevens vier verschillende vleermuissoorten in de omgeving van het plangebied waargenomen (www.zoogdieratlas.nl, Limpens *et al.* 1997, Kapteyn 1995). Deze zijn: Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger. Voor vleermuizen zijn drie onderdelen van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn voor de functionaliteit van het leefgebied. Deze zijn: verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes. Hieronder zijn deze drie elementen besproken.

Verblijfplaatsen

In de zomerperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en bomen. Tijdens de winter verblijven zij onder andere in gebouwen, bomen, bunkers en kelders.

De bomen in het plangebied staan met name langs de oevers van enkele waterlopen. Deze bomen zijn relatief jong, waardoor de kans op de aanwezigheid van verblijfplaatsen in deze bomen nihil is. De bomen langs de westelijke grens zouden meer mogelijkheden kunnen bieden voor verblijfplaatsen van vleermuizen.

De gebouwen in het plangebied zijn van recente datum en afgewerkt met (stalen) gevelbeplating (figuur 2). Daardoor bieden deze gebouwen nauwelijks of geen mogelijkheden

voor invlieggaten en voor eventuele voor vleermuizen geschikte verblijfplaatsen die daarachter kunnen zitten. Dit onderzoek is een quickscan dat geen onderzoek bevat waarmee eventuele verblijfplaatsen van vleermuizen kan worden vastgesteld. De aanwezigheid van een verblijfplaats in gebouwen kan daardoor niet geheel worden uitgesloten, maar gezien de aard van de gebouwen in het plangebied wordt de kans daarop zeer klein geacht.

Foerageergebied

Het plangebied kan dienst doen als foerageergebied voor drie van de bovengenoemde vleermuissoorten die in stedelijke omgeving jagen, namelijk Gewone en Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger. De waterlopen binnen het plangebied zijn niet geschikt als foerageergebied van Meervleermuis, waardoor deze soort niet binnen het plangebied wordt verwacht.

Vliegroutes

Bij verplaatsingen tussen verblijfplaatsen en foerageergebied maken vleermuizen om zich te oriënteren meestal gebruik van vaste vliegroutes langs lijnvormige structuren, zoals lanen, boomsingels, (oever van) sloten en straatpatronen. Dergelijke lijnvormige structuren zijn in het plangebied aanwezig in de vorm van bomenrijen, waterlopen en rijen van gebouwen. Dit betekent dat de aanwezigheid van vliegroutes van Gewone en Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger in het plangebied niet kan worden uitgesloten. Het is niet waarschijnlijk dat binnen het plangebied waterlopen liggen die deel uitmaken van een vliegroute van Meervleermuis.

Overige zoogdiersoorten

In de omgeving van het plangebied komen verscheidene licht beschermde zoogdiersoorten voor, zoals Egel, Haas, Konijn, Mol en verschillende (spits)muisensoorten (www.zoogdieratlas.nl, www.waarneming.nl). Het valt te verwachten dat enkele van deze soorten ook in het plangebied geschikt leefgebied hebben gevonden. In de omgeving van het plangebied komen geen middelzwaar en zwaar beschermde zoogdiersoorten voor (www.zoogdieratlas.nl).

2.5 Samenvatting

De ecologische beoordeling is gericht op de beschermde natuurwaarden die binnen en nabij het plangebied (kunnen) voorkomen en effecten zouden kunnen ondervinden van ontwikkelingen volgens het nieuwe bestemmingsplan.

Beschermde gebieden die voor deze toetsing relevant zijn, zijn Natura 2000-gebieden, omdat volgens de Natuurbeschermingswet vrijwel altijd dient te worden getoetst of er sprake is van effecten op de aangewezen natuurwaarden daarvan. Daarnaast komen in de omgeving ook gebieden voor die beschermd zijn in het kader van overige vormen van gebiedsbescherming, namelijk de Ecologische Hoofdstructuur en aangewezen weidevogelgebied.

Beschermde soorten die voor deze toetsing relevant zijn, behoren tot de soortgroepen vissen, amfibieën, vogels, vleermuizen en overige zoogdiersoorten.

Figuur 2.
Impressies van het plangebied (foto's A&W 2013).

3. Effectbepaling en beoordeling

Het nieuwe bestemmingsplan is conserverend van aard, wat wil zeggen dat het nieuwe bestemmingsplan ten aanzien van ontwikkelingen dezelfde voorwaarden hanteert als die in het oude bestemmingsplan. De gebouwen en de inrichting van het plangebied zijn relatief modern en het bedrijventerrein bevat weinig locaties waar nog nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn. Het is te verwachten dat de aanwezige opgaande begroeiingen eventuele ruimtelijke ontwikkelingen niet in de weg zullen staan. In dit hoofdstuk is beoordeeld of activiteiten binnen het nieuwe bestemmingsplan kan leiden tot negatieve effecten op wettelijk gebieden en/of beschermde planten en dieren.

De toetsing in dit hoofdstuk is gericht op de beschermde natuurwaarden die binnen en nabij het plangebied voor kunnen komen, zoals dit is vastgelegd in paragraaf 2.5.

3.1 Natuurbeschermingswet

De beoordeling volgens de Natuurbeschermingswet bestaat uit de Voortoets en eventueel noodzakelijk vervolgonderzoek. Het plangebied en de directe omgeving heeft geen ecologische relatie met het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer en haar aangewezen Natura 2000-waarden. Ook ligt het plangebied op ruime afstand van dit Natura 2000-gebied. Indirecte en directe effecten door geluid- en lichtuitstraling op het Natura 2000-gebied, zijn daarom niet te verwachten. Verder liggen er geen stikstofgevoelige habitattypen in de directe omgeving van het plangebied, zodat er geen effecten zijn te verwachten als gevolg van stikstofuitstoot vanuit het plangebied, zoals door verkeer.

Hieruit kan worden geconcludeerd dat activiteiten binnen het kader van het nieuwe bestemmingsplan niet zullen leiden tot negatieve effecten ten aanzien van natuurwaarden die zijn aangewezen voor het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. De conclusie van de Voortoets is derhalve, dat er geen sprake is van (significant) negatieve effecten op deze natuurwaarden en dat er geen vervolgonderzoek nodig is.

3.2 Overige beschermde gebieden

Het plangebied ligt op ruime afstand van de EHS of enig ander beschermd natuurgebied in de wijde omgeving. Ook is er geen ecologische relatie tussen het plangebied en deze gebieden. Daarom leidt het huidige gebruik niet tot knelpunten met de overige vormen van ecologische wet- en regelgeving ten aanzien van gebiedsbescherming.

3.3 Soorten van de Flora- en faunawet

Vissen

De kans op beschermde vissoorten (Bittervoorn en Kleine modderkruiper) binnen het plangebied is klein, maar niet geheel uit te sluiten. Daarom is het nodig om vooraf aan de uitvoering van activiteiten die invloed kunnen hebben op de waterpartijen binnen en langs het plangebied, door een deskundige te laten beoordelen of er sprake is van een geschikt biotoop voor de betreffende twee soorten. Indien nodig dient dan visonderzoek plaats te vinden om te beoordelen of de betreffende activiteit een conflict veroorzaakt met de Flora- en faunawet ten aanzien van deze soorten.

Licht beschermde diersoorten

In het plangebied komen mogelijk enkele licht beschermde amfibieën- en zoogdiersoorten voor. Ruimtelijke ontwikkelingen binnen het plangebied kunnen leiden tot aantasting van deze soorten. Voor licht beschermde soorten geldt echter een vrijstelling van enkele verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Om die reden veroorzaken activiteiten binnen het kader van het nieuwe bestemmingsplan geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van eventueel in het plangebied aanwezige licht beschermde amfibieën- en zoogdiersoorten.

Vogels

Het plangebied biedt mogelijkheden voor broedende vogels, maar bijna alleen langs de randen van het plangebied. Op locaties met opgaande begroeiingen dient te worden voorkomen dat activiteiten verstoring veroorzaken van in gebruik zijnde nestplaatsen.

Bescherming tijdens de broedperiode

Bij verstoringe werkzaamheden moet volgens de Flora- en faunawet rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is, dat verstoord kan worden. Verstoring van broedgevallen is niet toegestaan vanuit de Flora- en faunawet en hiervoor wordt in principe ook geen ontheffing verleend.

Er zijn verschillende mogelijkheden om conflicten met de Flora- en faunawet ten aanzien van broedende vogels te voorkomen. Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren, is de meest zekere optie. Het is ook mogelijk om de werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen te starten, zodat broedpogingen in het werkgebied achterwege blijven door de verstoring die daardoor wordt veroorzaakt. Er dient te worden voorkomen dat tijdens werkzaamheden in het broedseizoen alsnog broedgevallen ontstaan die kunnen worden verstoord. Dit is mogelijk door geen geschikte plaatsen voor nesten te laten ontstaan tijdens de werkzaamheden, door bijvoorbeeld afval en bouwmaterialen niet dagenlang te laten liggen. Mochten er toch vogels tot broeden komen en door de werkzaamheden worden verstoord, dan ontstaat er een conflict met de Flora- en faunawet en moeten de verstoringe werkzaamheden gestaakt worden tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Flora- en faunawet, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert jaarlijks terug op dezelfde plaats. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. Vanaf 26 augustus 2009 geldt een aangepaste lijst van soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen, die indicatief is en niet uitputtend. Er zijn tijdens het veldbezoek geen nestplaatsen van soorten van deze lijst binnen het plangebied aangetroffen. Mogelijk is er wel sprake van potentieel geschikte locaties buiten en nabij de westrand van het plangebied. Het is echter onwaarschijnlijk dat binnen het nieuwe bestemmingsplan herinrichtingen in het plangebied plaatsvinden, die de functionele leefomgeving van in de omgeving aanwezige jaarrond beschermde nestplaatsen zullen aantasten. Om die redenen veroorzaakt het nieuwe bestemmingsplan geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van jaarrond beschermde nestplaatsen.

Samenvattend

Het nieuwe bestemmingsplan veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vogels, mits verstoring van broedende vogels en hun nesten wordt voorkomen.

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn zwaar beschermd door de Flora- en faunawet en zijn vermeld in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Bij mogelijke conflicten met de Flora- en faunawet moeten zoveel mogelijk maatregelen worden getroffen om negatieve effecten tegen te gaan.

De kans op aanwezigheid van verblijfplaatsen in gebouwen en bomen is nihil. Alleen langs de westrand van het plangebied is de kans op verblijfplaatsen in bomen iets groter. Het is echter niet te verwachten dat die eventuele verblijfplaatsen door ruimtelijke ontwikkelingen verstoord zullen worden, want deze bomen blijven behouden. Het is evenmin te verwachten dat het nieuwe bestemmingsplan invloed zal hebben op de huidige kwaliteit van eventueel aanwezige (delen van) foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen.

Om deze reden veroorzaken activiteiten binnen het kader van het nieuwe bestemmingsplan geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van eventueel in het plangebied aanwezige vleermuizen.

4. Conclusies

De ecologische beoordeling van het nieuwe bestemmingsplan is als volgt samengevat:

Gebiedsbescherming

Activiteiten binnen het kader van het nieuwe bestemmingsplan veroorzaken geen conflicten met de wet- en regelgeving ten aanzien van de Natuurbeschermingswet, de Ecologische Hoofdstructuur en overige vormen van gebiedsbescherming.

Soortbescherming

Activiteiten binnen het kader van het nieuwe bestemmingsplan veroorzaken geen conflict met de Flora- en faunawet, mogelijk met uitzondering van ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op vissen en broedvogels:

- Vooraf aan de uitvoering van activiteiten die invloed kunnen hebben op de waterpartijen binnen en langs het plangebied, dient door een deskundige te worden beoordeeld of er sprake is van een geschikt biotoop van Kleine modderkruiper en/of Bittervoorn. Aan de hand daarvan kan worden bepaald of een inventariserend visonderzoek nodig is. Bij aanwezigheid van de genoemde soort(en) zijn daarna een effectbepaling en een beoordeling volgens de Flora- en faunawet nodig.
- Het nieuwe bestemmingsplan veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vogels, mits verstoring van broedende vogels en hun nesten wordt voorkomen. Hoe aan deze voorwaarde kan worden voldaan, is beschreven in paragraaf 3.3 Vogels.

5. Bronnen

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red.) (RAVON) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Delft, J. van, A. de Bruin & P. Frigge 2011. Waarnemingenoverzicht 2010. RAVON 42, jaargang 13 nummer 4; 105-119. RAVON, Nijmegen.

Herder, J.E. (red.) 2010. Atlas van de Noord-Hollandse amfibieën en reptielen. Landschap Noord-Holland, Heiloo & Stichting RAVON, Nijmegen.

Kapteyn, K. 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co, Haarlem.

Limpens, H.J.G.A., K. Mostert & W. Bongers (eds.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

www.zoogdieratlas.nl

www.ravon.nl

www.hoorn.nl

www.noord-holland.nl